

D.J. MILLEK
Ruská 220
tel. 2104
MARIÁNSKÉ LÁZNĚ
353 01
CZECHOSLOVAKIA

Retromuseum Cheb, 25. 4.–25. 8. 2019
 Vernisáž 24. dubna v 17.00

„Jednou jedinou černou drážkou, jednou jedinou diamantovou jehlou, desítkami a stovkami melodií a rytmů, které vládly, vládly a budou vládnout domácím a světovým hitparádám.“ Pokud jste v uplynulém půl století chodili na diskotéky (tady v Egerlandu, ale i na mnoha jiných místech bývalého Československa), je vysoce pravděpodobné, že jste tuto promluvu někdy slyšeli. Jeho autorem a majitelem je Milan Illek. Zakladatel a průkopník diskžokejské profese na českém Západě. A první ze západočeských DJů, který svým významem přerostl hranice kraje a prosadil se v celorepublikovém kontextu. Jeho kolegové – gründeři pro něj mají dodnes slova uznání a zřetelný respekt. „Jeden z nejlepších svého druhu v kraji,“ píše Petr Březina ve své ojediné vzpomínkové knize Vzpomínky diskotékového dědka. A Zdeněk Raboch, zakladatel diskoték na Plzeňsku, dodává. „My jsme byli diskžokejové regionálního formátu, kdežto on už se dostal do velkého světa.“ Milan Illek se narodil v roce 1949. Krom diskoték zanechal také stopu v pravěku mariánskolázeňského rocku, nebo chcete-li big beatu. Stál u kořenů místní skupiny Shakers. Členové jiné zdejší skupiny New Loafers (dříve Sceltons, posléze Tarantule) zase vzpomínají na vzájemnou spolupráci a jakousi ‚misijní činnost‘, již Illek prospíval zdejšími beatmanům. „Milanovi vozili desky

Titulní strana: Fotoplakát k diskotékám v Interhotelu Esplanade v Mariánských Lázních, 1973

S mariánskolázeňskou kapelou Shakers, kde působil jako manažer, speaker a příležitostný zpěvák, začátek 70. let

Jugoslávci, kteří dělali v Německu. Většinou dělali čišníky a měli v neděli a pondělí volno, takže přivezli v neděli večer desky, v pondělí jsme si je poslechli, něco natočili a nazkoušeli. Pak jsme udělali dohodu, že nás nechal nahrát si skladby, a my mu na diskotéky půjčovali aparát, než si pořídil vlastní,“ vyprávějí. Jako mnozí pokusitelé tohoto nového způsobu zábavy odchýlil některé grify z éteru od speakerů bez nadsázky kultovního Radia Luxembourg. Tonyho Prince z téhle vysíláčky zažil i při jeho památném vystoupení v karlovarském Národním domě v létě 1970. „Přišel, měl haldu desek a – ‚my name is Tony Prince‘. A ty desky házel lidem,“ vypráví o tom. K jeho dalším vzorům patřili průkopníci tuzemského DJingu jako Petr Černocký a Petr Sís: s tím druhým se seznámil přes jeho otce, známého filmového režiséra, který jezdil hrát do Mariánských Lázní golf. První diskotéku měl Milan Illek v roce 1971 v chebském mládežnickém klubu Věčné světlo (v souvislosti s nástupem konsolidovaného procesu přejmenovaném na Junior). Postupně rozšiřoval svůj akční rádius na domovské Mariánské Lázně, a další města: Karlovy Vary, Nejdek... V roce 1973 získal první stálé angažmá v mariánskolázeňském hotelu Esplanade, kde strávil skoro šest let. V dnešní době, kdy hudba je dostupná jedním kliknutím na internetu – a tím pádem se ztratilo kouzlo jejího hledání a pocit naplnění, když se jí přes různá protivenství a vynaloženou námahu zmocníme – si těžko dovedeme představit úskalí, která čekala na diskžokeje v dobrém angažmá, ale s omezenými zdroji hudby. To povolání znamenalo držet prst na tepu doby, být informován o situaci na světových žebříčcích – a co s tím v socialistickém Československu? Člověk žijící v pohraničních okresech se sice ze zahraničních vysíláček nebo ze západoněmecké televize mohl dozvědět, kdo je právě v kurzu a válčuje hitparády, ale nosiče s nahrávkami byly úzkoprofilovým zbožím. „Desky mi

V Interhotelu Corso v Mariánských Lázních, kde působil od konce 70. let.

posílali různí známí,“ vypráví Illek. „Jeden z nich, emigrant, dělal ve Švédsku v rádiu. A ten mi posílal hodně desek, takže jsem měl docela přehled. Problém ale byl ten, že posílal jen desky, bez obalů. Takže člověk se tím musel hodně zabývat, aby věděl, co to vlastně dostal.“ Další komplikace přinášelo pořizování kvalitní aparatury: nejednalo se o lacinou záležitost, a ačkoli provozovatelé hotelů měli jistě lepší možnosti obstarat je než prostý smrtelník, ne vždy to, co měli k dispozici, vyhovovalo. A pak zde byl také diktát doby. Pohybujeme se v časech, kdy i diskžokejové podléhali jak tzv. přehrávkám, tak i povinnému zprostředkování státní agenturou (nebo její regionální odbočkou). V případě západočeských diskžokejů to byl Krajský podnik pro film, koncerty a estrády, později Krajské kulturní středisko. Příběhy z přehrávkového řízení už dnes mají spíš tragikomický podtext, ale v principu se jednalo o potupnou proceduru, kdy o bytí a nebytí diskžokejů rozhodovali lidé, kteří předmětu jejich konání diskžokejové dodržují. Stejně agenturní požadavek většiny zastoupení umělců z lidově demokratických států v repertoáru krotitelů přenosky. „Řešili jsme to tak, že jsme hráli věci z Polska, z Maďarska, které se daly hrát,“ vysvětluje Milan Illek. „A pro jistotu jsme měli i pár ruských věcí – a když přišla nějaká kontrola, tak se rychle vyhrabal něco jako Alla Pugačeva.“ Někdy končila legrace. To když dočasně platil zákaz diskoték v celém kraji, nebo když se do věci vložil Sbor národní bezpečnosti. „V době, kdy chodily policejní kontroly a najímaly si studenty, aby to kontrolovali – protože oni tak neznali –, tak si pro mě ty domy. A odvezli mne do vazby za to, že jsem měl desku skupiny Kiss. Ani jsem ji nehrál (jak si znalci věci vybavují, bohatě stačilo provokativní logo – pozn. aut.). Bylo to na Vánoce, a byl jsem tam asi čtyři dny.“

Plakát k diskotéce v Interhotelu Corso v Mariánských Lázních s logem M. Ilka, 1978

Leták k diskotéce v Interhotelu Corso v Mariánských Lázních

Leták k diskotékám v Grandhotelu Moskva, dnes Pupp v Karlových Varech, po roce 1982

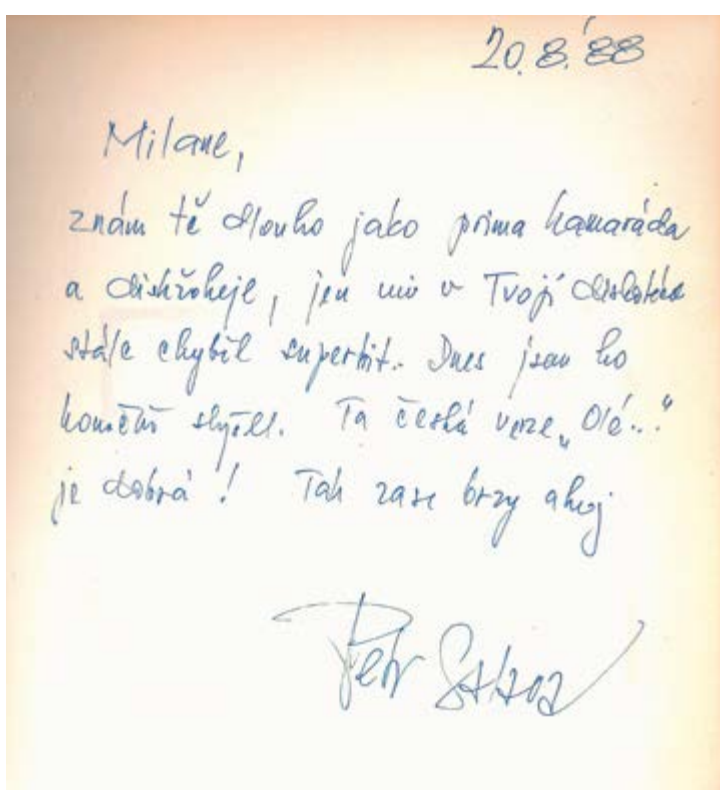
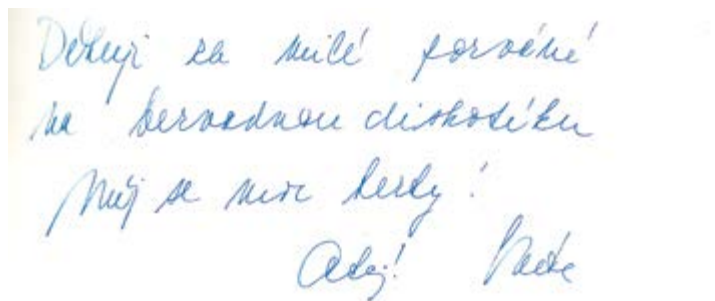

V Interhotelu Zlatá Husa v Praze působil v letech 1985 až 1987

Po těchto zkušenostech přesídlil Milan Illek pod křídla Středočeského krajského kulturního střediska. Znamenalo to samozřejmě změnit bydliště, ale zároveň to přineslo angažmá v různých místech Československa a s tím spojený růst renomé. V následujících letech působil v brněnském Grand hotelu, v Interhotelu Lux v Banské Bystrici nebo v Interhotelu v Liptovském Mikuláši. Průběžně se vracel i na domácí půdu: proslulá byla jeho vystoupení v mariánskolázeňském Corsu a pak v karlovarském Grandhotelu Pupp (tehdy ovšem Moskva), asi nejprestižnější adrese západočeské diskotékové mapy těch let. „Málokdy se stalo, že by tam bylo méně lidí, než tři sta, a ti tam chodili denně. Na schodech čekaly fronty, aby se dostaly dovnitř. Pupp byla diskotéka opravdu na úrovni.“ Zde západočeské diskotékové publikum v roce 1982 seznámil s nejnovějším výtvarným oborem, totiž s videodiskotékou. Fenomén videoklipu byl tehdy čerstvý, od premiéry vysílání MTV uteklo pár měsíců, a nikdo netušil, jak pohyblivé obrázky s hudbou rozvrátí pop music jako takovou. Videodiskotéky provozoval i v Jablonci nad Nisou nebo v Olomouci. Jedním z vrcholů Ilkova usilování bylo angažmá ve Zlaté huse v Praze (1985-87), nejspíš nejlepším discoklubu Československa. V roce 1986 byl oceněn Zlatou deskou Středočeského krajského kulturního střediska „za výrazný příspěvek k prosazení nových kvalit v oboru“ a o rok později se účastnil s elitou tehdejšího tuzemského DJingu přehlídky Gala disco paráda. V roce 1992 se pak podílel na kompilačním CD k 25. výročí diskoték v Československu. Devadesátá léta přinesla konec ideologických omezení a zpřístupnění dosud komplikovaně dostupné hudby, zároveň ale diskžokeje starší generace postavil před nové výzvy spojené s novými formáty nosičů a zásadní proměnou vnímání poslání

a profese DJe. Náš diskotékový matador se navíc začal věnovat podnikání: přesto ale obor neopustil. Krom neustálého provozování vlastních diskoték (několikrát si zahrál i na druhé straně hranice) se pustil i na pole agentáže, a objevil několik zdatných následníků: jako například Richard Maister, který „přijel na mopedu a řekl, že to nikdy nedělal a že by si to chtěl vyzkoušet.“ Diskotékám se věnoval až do nedávných let, kdy kvůli zdravotním obtížím musel opustit kolbiště. Milan Illek je jednou z klíčových postav oboru nejen v regionálním měřítku. Milan Illek se zasloužil o diskotéky.

Radek Diestler

S DJ Petrem Salavou a zpěvačkou Ivetou Barošovou v Hotelu Zátíší ve Františkových Lázních, 20. srpna 1988 (M. Illek na spodní fotografii druhý zprava) Zápisy P. Salavy a I. Bartošové v pamětní knize M. Ilka

DJ MILAN ILLEK

Retromuseum – Nad schody
25. 4.–25. 8. 2019
Vernisáž 24. dubna v 17.00
Otevírací doba: út–ne, 10.00–17.00

Retromuseum Cheb
pobočka Galerie výtvarného umění v Chebu
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 17, Cheb
T: +420 731 669 912, www.retromuseum.cz

Galerie výtvarného umění v Chebu
příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, info@gavu.cz, www.gavu.cz

GAVUCHEB Retromuseum

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR. V roce 2019 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Text Radek Diestler, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 600 ks.